

M/S Brandbu – Rapport fra året 2017

På grunn av stor arbeidsmengde på utførende verft måtte året 2016 avsluttes 6 mnd før planlagt og tilsagnet som var blitt gitt fra Riksantikvaren ble ikke brukt opp. For året 2017 ble resterende beløp på tilsagnet fra 2016 overført på samme vilkår etter søknad i 2015. Den utvidede søknaden for 2017 ble ikke imøtekommet. Museet fikk tidlig melding om overføring av 2016-tilsagnet og kunne derfor igangsette kontraktsarbeidet med verftet allerede medio februar.

Budsjettrammen var drøye 2,3 mill. ved oppstart. I søknad for 2017 lå det inne en forventning om ferdigstillelse av stålarbeid. Etter befaringen med Riksantikvaren 4.4. hvor arbeidet ble vesentlig utvidet ble det tatt en ny gjennomgang med Bredalsholmen for å se på prioriteringene og hvilke tiltak som måtte kuttes. Bemanningen fra verftet ble redusert fra tre til to personer, etter sommeren med en fagarbeider og en lærling.

Fra Kristiansand til Hadeland. Oppstart BDF februar 2017

Museet har jobbet mye med flere søknader til stiftelser og til det offentlige utover 2017. Søknadene har primært vært rettet mot istandsettelse av skrog for å kunne opprettholde engasjementet med verftet/sikre fremdriften på stålarbeidet. Dette er den største kostnadsposten, det er kompetanse man ikke finner lokalt og arbeid som må ferdigstilles før venneforening og andre kan jobbe på anlegget med andre tiltak. Samtidig er det jobbet med prosjektering og støtte til etablering av havneanlegg. Som del av det nasjonale museumsnettverket er det enkelte støtteordninger museet er forhindret å søke. Venneforeningen har bidratt med søknader som frivillige (eks. til Kulturminnefondet), hittil uten hell. Imidlertid er det først og fremst venneforeningen som har skaffet rabatter og gratistjenester, og på den måte redusert kostnadene på tiltak utover arbeid som utføres av Bredalsholmen. Utover midlene fra RA har vi i 2017 mottatt 400 000,- fra Sparebankstiftelsen DNB (øremerket tilrettelegging av havn) og 100 000,- fra A. Wilhelmsen Foundation til istandsettelsen av skipet. Søknad til den lokale sparebankstiftelsen ble dessverre avslått, med dog positiv begrunnelse i at man heller ønsket å vurdere senere driftstøtte når skipet var sjøsatt. Søknad til Oppland Fylke 22.8.17 ble utsatt behandlet da man ønsket å ta opp spørsmålet om deltakelse i SAVOS-ordningen først. I desember 2017 ble saken fremmet i fylkestinget med positivt utfall (sak 141/17, vedtaket er lagt ved). Det er gode signaler og tyder på en økt oppmerksomhet på fartøy som kulturminner. Vi avventer fortsatt svar på søknad.

Motoren er klar til innfesting. Offisiell oppstart mai-17

Utført arbeid på M/S Brandbu i 2017

Arbeidet som er rapportert Riksantikvaren gjennom året 2017 via blant annet utbetalingsanmodninger er basert på vilkårene i tilsagnet for 2016 (søknad datert 30.10.2015). I årsrapporten vil også arbeid som ikke er omfattet av midlene nevnes, da det synliggjør ressurser og det frivillige engasjementet som legges ned i dette prosjektet.

Kjølplate BB. Februar17

BB kjølplater ferdigstilt. April17

Stålarbeid hovedkonstruksjon

Arbeid utført av Bredalsholmen, ti arbeidsøkter med oppstart uke 7 og avslutning uke 39. Noe redusert i mai pga fridager og ingen aktivitet i juli. Vedlagt ligger jobbkort for utført arbeid, korrigert.

Hudplater

Recap plater 2016:

Plater montert og klinket, manglende dikking:

Plate C SB spt 13-19

Plate B SB spt 16-21

Plate B BB spt 11-16

Plate C BB spt 13-18

Plater innfestet, ikke klinket:

Plate D SB spt 10-16

Plate B BB spt 16-21

Plate B BB spt 21-25

Plate C BB spt 21-24

Plateskjøt kjøplate A ved spt 23-25

Arbeid 2017:

Ferdigstillelse resterende arbeid på plater fra 2016

samt:

Kjølplater

Plate A-B SB

Plate A-B BB

Plate C BB spt 2-3 + utvidet omfang

Plate C BB spt 24-26

Plate D BB spt 9-16

SB Kjøl

SB Kjølplater ferdigstilt. April17

BB Plater D og F-gang ved maskinskott

Klinking nagler spt 8-10
Reparasjon hylseskott
Reparasjon BB spt 10
Plate F BB spt 6-10 (kun innfestet)
Plate E BB spt 8-11 (noe klinking gjenstår)
Dikking og lekkasjetest SB og BB (E- og F-gang gjenstår)
Noe gropsveising utført (ca 5%)
3D-modellering, produksjon av form og pressing av nye hylseplater
Tilpassing/bøying, innfesting og klinking av hylseplater SB og BB

BB ved maskinskott etter klinking

Vi er svært fornøyd med arbeidet som er utført av Bredalsholmen i 2017. Arbeidsforholdene er nokså primitive/delvis provisoriske på anlegget. Tross lavere bemanning og bruk av lærling har arbeidet hatt god fremdrift frem til arbeidet måtte avsluttes pga finansieringssituasjonen. Spesiell utfordring med de nye hylseplatene som måtte formes til og tilpasses på stedet tok uventet mye tid og ressurser. Resultatet er tilfredsstillende, tross manglende erfaring fra Bredalsholmen på dette. Spesielt i arbeid tilknyttet hylseplatene har frivillige bidratt slik at Bredalsholmen har kunnet konsentrere seg om innfesting og klinking.

Egeninnsats og aktiviteter

I forbindelse med reparasjon av hylseskott og utskifting av hylseplater måtte betongen i ballasttanken som delvis omsluttet propellhylsen fjernes og hylsen trekkes ut. Arbeidet ble utført av frivillige. Her er Lennart Bildengjerdingen primus motor i dugnadsarbeidet. Før Bredalsholmen kunne brenne ut platene måtte hylsemutteren løsnes. Smed Helge Brynie konstruerte spesialverktøy (slagnøkkel) til denne jobben, som også vil bli brukt for stramming av mutter senere. Bredalsholmen brant ut platene og venneforeningen pigget ut betongen og fikk demontert hylsen (vha 40 t hydraulisk jekk) slik at man kunne få sveist på ny dikkekant og borret opp nye hull. Det viste seg at naglene i hylseringen var gjenget slik at de ble stående fast etter at naglehodet var brent bort. Bildengjerdingen fant en løsning og fikk fjernet restene og pusset opp igjen gjengene før Bredalsholmen var tilbake.

Klart til nye hylseplater

Propellhylsen ble fraktet til et renseanlegg for varm høytrykksvask og rengjøring.

Etter samråd med Bredalsholmen har venneforeningen reparert roret. Arbeidet ble utført etter at verftet avsluttet sitt arbeid. Klammen på rorstokken ble kuttet slik at roret kunne løftes opp og deretter senkes. Det ble gravd et hull i bakken for å få hele rorlengden ut. Bildengjerdingen har maskinert og sveist på ny rortapp. For å få borret opp rorkoppen slik at ny foring kunne settes måtte det konstrueres og lages et spesialverktøy for linjeborring. Utfordringen ble løst av Bildengjerdingen som fikk materialer til

Ferdigstilt hylseplater og plate C BB spt 2-3. Sept.17

verktøy av Andritz Hydro til konstruksjonen. Selve boringen ble gjennomført som en åpen dag på anlegget med mange besøkende. Den nye foringen er også dreid og tilpasset av Bildengjerdingen. Nok en gang er materialet sponset av verkstedet på Andritz Hydro (Jevnaker). Det ble valgt å lage en foring i bronselegering (aluminiumsbronse, JM5) som har god bestandighet og som vil tåle belastningen i et mer langsiktig perspektiv.

Det er laget nye foringer i tre: En for hylsefestet inn mot hylseskott og til rorfestet på dekk. Begge er laget etter mal fra de gamle. Foringen som satt inn mot hylseskottet var av gran, hurtigvokst. Den var sprukket. Foringen på dekk var av kryssfinèr og i svært dårlig stand. Lokal forretning har sponset nye bolter med tommemål 5/8", som tidligere.

Venneforeningen har for øvrig gjennomført en rekke arrangementer og hatt åpne dager/dugnader på anlegget i 2017. På årsmøtet i 25/4 holdt Norsk Forening for Fartøyvern foredrag om foreningen og dens arbeid. I mai ble det arrangert motordag, med offisiell oppstart av den restaurerte motoren (arrangementet ble ikke gjennomført som planlagt i 2016 pga værforhold). M/S Brandbu deltok som sentralt element på arrangementet «Elvelangs» med estimerte 800 innom anlegget hvor verftet, museet, og de frivillige fortalte om arbeidet, delte ut informasjon og viste film fra Roar Sundts manøvrering av skipet på 1980-tallet. Vi får på disse arrangementene god kontakt med både informanter, politikere og media – samt nye og fremtidige ressurspersoner.

Det er også en fin anledning for de generelt nysgjerrige til å få en oppdatering på status og planer. Vi har jevnlig forespørslser fra ulike aktører, deriblant Randsfjordfestivalen og sist den planlagte operafestivalen som planlegges i Røykenvika sommeren 2018 om deltagelse fra Brandbu. Det gleder oss at folk er ivrige etter å inkludere skipet i fremtidige arrangementer og det gir oss et ekstra puff i å holde koken tross forsinkelser og annet uforutsett.

Venneforeningen har formelt overtatt leieforholdene i den gamle fløtersmia/verkstedet ved det tidligere lastesporet for jernbanen i Røykenvika. Det er blitt utført en del arbeid med opprydning og utbedring inne og ute. Når bryggeanlegget/havn kommer på plass her vil det bli et godt og tilgjengelig sted for fremtidig forvaltning og formidling av skipet.

Vedlegg:

- Fakturerte kostnader 2017 (inkl. fakturakopier)
- Jobbkort BDF fremdrift 2017 og Rotasjonsplan BDF 2017
- Vedtak fylkesutvalget i Oppland sak 141/17

Propellhylsen ble tatt ut, rengjort og lagt tilbake mens det var god tilgang til maskinrom. God dialog med Italo fra BDF gjør planlegging av dugnad enkelt.

FOTO FRA ARBEIDET 2017

Alle foto Randsfjordmuseet. Det er sendt inn mye fotodokumentasjon i forbindelse med tre utbetalingsanmodninger i 2017 (sendt RA 02.05., 20.06., og 20.10.). Ta kontakt med museet dersom mer foto ønskes oversendt.

Kjøplater BB og SB ferdigstilt og lekkasjetestet OK

Stålarbeid i forpigg og lasterom SB og BB nedenfor F-gangen er ferdigstilt 2017

Stålarbeid BB ved maskinskott ferdigstilt opp til F-gang. Gjenstår arbeid på Plate F spt 6-10 og F spt 10-13

Hylseplater, plate maskinrom BB spt 2-4, og maskinskott ferdigstilt

M/S Brandbu sept. 2017. Alle plater under F-gangen ferdigstilt. Gjenstår noe lekkasjetesting og sveising av groprust før overflatebehandling.

